

Mötesplats Hälsa i Torvalla

Bakgrund

Det nationella riksdagsbeslutade målet med folkhälsopolitiken är att skapa samhälleliga förutsättningar för en god och jämlik hälsa i hela befolkningen och sluta de påverkbara hälsoklyftorna. Folkhälsan påverkas av många faktorer som rör individ och samhälle, bland annat kompetens och kunskap, sysselsättning, ekonomisk och social trygghet, boende och närmiljö. (1)

Folkhälsomyndigheten slår i sin årsrapport fast att folkhälsan generellt sett blir bättre men att det finns tydliga skillnader mellan olika grupper. Personer med låg socioekonomisk position är mer utsatta och har en klart sämre hälsostatus. Folkhälsomyndigheten skriver även i sin rapport ”*Hälsa hos personer som är utrikes födda – skillnader i hälsa utifrån födelseland*” som utkom 2019 att hälsoklyftorna sett till födelseland har ökat och att nyanlända generellt har bättre hälsa än de som bott i Sverige i några år. Det tyder på att faktorer efter migrationen har stor betydelse. (2)

Insatser med syfte att minska dessa hälsoklyftor genomförs i hela landet. Ett exempel är Västra Götalandsregionen som under flera år har arbetat med ”Hälsotek” i utsatta områden. Det är en främjande och förebyggande verksamhet som genom hälsoinriktade aktiviteter förbättrar befolkningens levnadsvanor och välbefinnande samt minskar risken för livsstilsrelaterade symptom och sjukdomar. (3)

I Jämtlands län finns också utsatta områden och stora skillnader i hälsa mellan olika socioekonomiska grupper. (4) Östersunds kommun har beslutat att Torvalla är ett prioriterat område utifrån sina socioekonomiska och platsspecifika utmaningar och har därför tagit fram strategin ”*Strategi utveckling Torvalla 2021–2030*”. Syftet är att försöka utjämna dessa socioekonomiska skillnader och arbeta med främjande insatser som ger positiva effekter för medborgarna. Ett av de sju utvecklingsområdena i strategin är *Hälsa och välmående* där det bland annat lyfts att det behöver skapas idrottsområden, lekplatser och mötesplatser med syfte att öka det fysiska och psykiska måendet för en bättre folkhälsa. (5)

Verksamhet

Mötesplats Hälsa i Torvalla är en utvidgning av en redan befintlig mötesplats som drivs av Östersunds kommun där regionen ska bidra med ett mer hälsoinriktat fokus. Mötesplats Hälsa i Torvalla ska arbeta främjande och förebyggande med hälsa, med syfte att förbättra befolkningens levnadsvanor, psykiska välbefinnande samt minska ensamhet. Verksamheten ska bygga på ett salutogent förhållningssätt och helhetsperspektiv på hälsa som inkluderar fysisk, psykisk och social hälsa.

Mötesplatsen ska skapa möjligheter för människor att ta eget ansvar för sin hälsa och genom inkluderande aktiviteter nå grupper som kan vara svåra att nå i andra hälsofrämjande aktiviteter.

Mötesplats Hälsa i Torvalla ska ge tillgång till hälso- och samhällsinformation. Arbetssättet bygger på samverkan mellan region och kommun och är ett komplement till områdets ordinarie hälsofrämjande och förebyggande utbud.

Verksamheten inriktas på att:

- vara en social mötesplats som anordnar kostnadsfria aktiviteter i form av exempelvis föreläsningar och enklare former av fysisk aktivitet
- främja samverkan, kommunikation och förståelse mellan invånare och aktörer som verkar på lokal nivå
- tillhandahålla behovsanpassad och lättillgänglig evidensbaserad hälsoinformation.

Mål

Det övergripande målet med Mötesplats Hälsa i Torvalla är att minska skillnader i hälsa i befolkningen och förbättra levnadsvanor och välbefinnande samt minska risken för livsstilsrelaterade symptom och sjukdomar. Verksamheten ska arbeta förebyggande och främjande och ta hänsyn till den psykiska och fysiska hälsan. Genom att verksamheten även fungerar som en mötesplats kan det bidra till att minska ensamhet.

Organisation och samverkan

Region Jämtland Härjedalens roll är främst att vara en aktiv samverkanspartner som bidrar med kunskap och kompetens. Syftet går i linje med Folkhälsoenhetens uppdrag och huvudansvaret för regionens deltagande kommer därför ligga på Folkhälsoenheten. Vid behov kan även andra enheter/områden inom regionen bli tillfrågade om att bidra med sin expertis och regionens verksamheter kan också använda mötesplatsen för att nå ut med information.

Personalen i Östersund kommun omfattar Vård-och omsorgsförvaltningens mötesplatsledare, samordnare för mötesplatser och samordningsfunktion från Social- och arbetsmarknadsförvaltningen. Dessa funktioner och Folkhälsoenheten utgör en arbetsgrupp som tillsammans ansvarar för planering och samordning av verksamheten. Dialog kommer även föras med andra berörda parter i området som kan och vill bidra tex ideella organisationer, föreningar och trossamfund

Ekonomi

Östersunds kommun står för verksamhetens lokalkostnad och finansiering av personal sker inom ordinarie budgetram/befintliga resurser i respektive organisation. Omfattningen av de personalresurser som Region Jämtland Härjedalen beräknas bidra med är 30 % av en heltidstjänst. Denna tid kommer främst läggas på planering av verksamheten men även deltagande på vissa aktiviteter.

Uppföljning/ utvärdering

Arbetsgruppen kommer följa upp verksamheten löpande och utvärderingen kommer främst att bestå av deltagarnas upplevelser av de aktiviteter som genomförs. Diskussioner förs även med MIUN där det kan bli aktuellt för studenter att vara delaktiga i utvärderingsarbetet.

Satsningens koppling till politiska styrdokument

Denna satsning går i linje med flera av regionens styrdokument. I den regionala utvecklingsstrategin och målbild 2050 står det att förutsättningarna för olika orter i länet ser olika ut och för att hela Jämtlands län ska ges möjlighet att utvecklas måste alla områden få chansen att agera utifrån sina villkor. Det slås även fast att folkbildning och sociala mötesplatser är en väsentlig del av detta då det samlar människor, skapar identitet och bidrar till en bättre folkhälsa.

I den gemensamt antagna folkhälsopolicyn framgår att vi behöver utveckla socialt hållbara bostadsområden som motverkar boendesegregation och främjar trygghet, tillit och en god och jämlik hälsa. Det framgår även att det är av stor betydelse att stärka det hälsofrämjande och förebyggande arbetet med levnadsvanor för att utjämna sociala skillnader i hälsa.

Regionplanen slår fast att region Jämtland Härjedalen ska uppmuntra, stötta och delta i samarbeten med kommuner, förenings- och näringsliv för att nå de gemensamma målen kopplat till visionen ”Hälsa på lika villkor för hela befolkningen i Jämtlands län”. Planen beskriver även att regionen ska arbeta aktivt med att hjälpa individer att förstå och förbättra sin hälsa.

Regionstyrelsen har också fått ett uppdrag att tillsammans med nämnderna utöka förebyggande och hälsofrämjande insatser samt arbeta för goda levnadsvanor och jämlik hälsa i befolkningen.

Utifrån uppdragen både Östersunds kommun och Region Jämtland Härjedalen har är det rimligt att arbeta tillsammans för att minska hälsoklyftorna och motverka utanförskap i länets befolkning, inte minst i mer utsatta områden. Att göra detta genom att samlokalisera verksamheter och skapa sociala mötesplatser kommer ge positiva effekter både för området men även för befolkningen som bor och verkar där.

Referenser

1. [Nationella folkhälsomål och målområden — Folkhälsomyndigheten \(folkhalsomyndigheten.se\)](https://www.folkhalsomyndigheten.se/om-folkhalsomyndigheten/om-och-for-oss/nationella-folkhalsomal-och-malomraden)
2. [Hälsoteket Angered - Göteborgs Stad \(goteborg.se\)](https://www.folkhalsomyndigheten.se/om-folkhalsomyndigheten/om-och-for-oss/halsa-hos-personer-som-ar-utrikes-fodda-skillnader-i-halsa-utifrån-födelseland – Ett kunskapsunderlag om hälsa, livsvillkor och levnadsvanor bland utrikes födda personer boende i Sverige — Folkhälsomyndigheten (folkhalsomyndigheten.se)3. <a href=)
4. [Hälsa på lika villkor - Region Jämtland Härjedalen \(regionjh.se\)](https://regionjh.se/halsa-pa-lika-villkor)
5. [Strategi utveckling Torvalla - Östersund.se \(ostersund.se\)](https://ostersund.se/strategi-utveckling-torvalla)